

Les 2-04

Kort-lang

Lesdoel

De kinderen:

- beleven het verschil tussen een korte en lange klank;
- ontwikkelen hun motoriek door het uitvoeren van bewegingen;
- ontwikkelen hun gehoor door te luisteren naar de leerkracht en naar klanken;
- ontwikkelen hun stem, ritmegevoel, taalgevoel en uitspraak door een spreektekst.

Leeromgeving

In deze les gaat het over korte en lange geluiden. Hier gebruiken we een spreektekst over de kraan en het geluid dat water kan maken. Wijzig dit gerust als dat beter uitkomt. Ook een lied over de regen kan goed gebruikt worden, bijvoorbeeld 'Tikke takke regen' waarin 'plens' een lang geluid is en 'plas' een kort geluid. De spreektekst kan met een andere tekst ook bij de herfst passen.

Materiaal

afbeeldingen 2-04a, 2-04b
cd 2-5 'Drup, drup, drup, drup' (spreektekst)
blokfluit
handtrom met grote klopper
ritmestokjes
bank

Vorbereiding

Kringopstelling in het speellokaal.

Extra stof

Leg in de muziekhoek de ritmestokjes om erop te leren spelen.

Laat de kinderen om de beurt de juiste plaat aanwijzen tijdens het opzeggen van de spreektekst: de druppende kraan bij regel 1, 2 en 3 en de dichte kraan bij regel 4.

Na een voorspel van vier kwartnoten op een ritme-instrument begint de spreektekst.

Dit voorspel wordt ook tussenspel, maar nu wordt het instrument tijdens de spreektekst doorgegeven aan een ander kind. Alle kinderen doen mee met het tussenspel door met de mond een zacht geluid te maken bijvoorbeeld 'p, p, p, p'. Dit helpt het kind dat speelt om in de maat te blijven. Zonder onderbreking daarna 'in de maat' weer de spreektekst opzeggen. Er ontstaat een lange reeks van: voorspel – opzeggen – tussenspel – opzeggen – tussenspel – opzeggen – tussenspel – opzeggen – naspel (liefst nog veel langer).

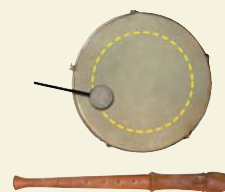
Inleiding

Pas het tempo van de handtrom aan aan het tempo van één kind. Fluit de korte en lange tonen met zo weinig mogelijk tempo- en hoogteverschil.

kort:

lang:

1. Vertel een kort verhaal over water of een kraan. Laat daarna de kinderen in omgangsbahn lopen met begeleiding van de handtrom.
2. Laat de kinderen verspreid in het lokaal staan en reageren op de blokfluit. Speel korte tonen en lange tonen. Bij korte tonen prikken de kinderen gaatjes in de lucht en bij lange tonen maken ze daar strepen.
3. Speel nu een melodie met korte tonen en dezelfde melodie met lange tonen.
4. Herhaal dit en laat daarbij de kinderen de ogen dichtdoen.

Kern 1

1. Maak tijdens de vier rusten een beweging, bijvoorbeeld de kraan dichtdraaien. Wijs bij elke regel de passende kraan aan.
3. Leg dit liever niet uit, maar geef het aan wanneer welke groep moet spreken. Maak gebruik van de ruimte in het speellokaal.
6. Wissel de groep ook een keer om. Probeer de kinderen zo regelmatig mogelijk te laten springen.

1. Leer de kinderen regel 1 en 2 van de spreektekst aan door voorzeggen en nazeggen in het juiste ritme. Laat de uitspraak overdreven duidelijk horen. De rusten geven daartoe een extra kans. Fluister, dan komen de medeklinkers nog beter uit.
2. Blijf de spreektekst constant herhalen en geef met de handen aan welk stukje de kinderen mee mogen zeggen en welk stukje nog niet.
3. Verdeel de klas in twee groepen en laat de groepen beurtelings de tekst meezeggen. Maak hierbij bewegingen die de kinderen bedenken.
4. Leer nu de spreektekst aan en houd bij de rusten in de laatste regel vier keer de vinger voor de mond.
5. Wissel ook deze langere vorm in twee groepen af.
6. Laat de helft van de kinderen in een lange rij om de beurt van een bank af springen. De anderen zeggen hierbij steeds 'drup'.
Nu mogen de kinderen op de bank alleen om de beurt springen als de andere groep 'drup' zegt.

'Drup, drup, drup, drup'

bank

Kern 2

1. Laat de kinderen in omgangsbahn lopen en ondertussen de spreektekst opzeggen. Geef bijvoorbeeld steeds het vierde kind een paar ritmestokjes. Na vier rondjes hebben alle kinderen een paar stokjes.
2. Oefen in de kring samen met vier keer 'drup', met drie keer 'drup' enzovoort, totdat het aantal tikken klopt met het aantal 'druppen'.
3. Voer nu de spreektekst uit met de instrumenten. Bij 'drup' tikken met de stokjes.
4. Verzamel de stokjes zoals ze zijn uitgedeeld.

Afsluiting

1. Laat de kinderen in een kring in kleermakerszit zitten met het hoofd omlaag op de knieën en de handen voor de ogen.

1. In elke hoek van het lokaal staat een kind. De leerkracht wijst een kind in een hoek aan dat het geluid van een druppende kraan met de mond mag maken ('drup' zeggen kan ook). De kinderen wijzen aan waar de kraan is.
2. Nu mogen twee kinderen 'kraan' zijn.

Drup, drup, drup, drup

2-04 spreektekst

tekst en muziek: Ton van Driel

Drup, drup, drup, drup kijk eens naar de kraan?

Drup, drup, drup, drup kijk hij is nog aan!

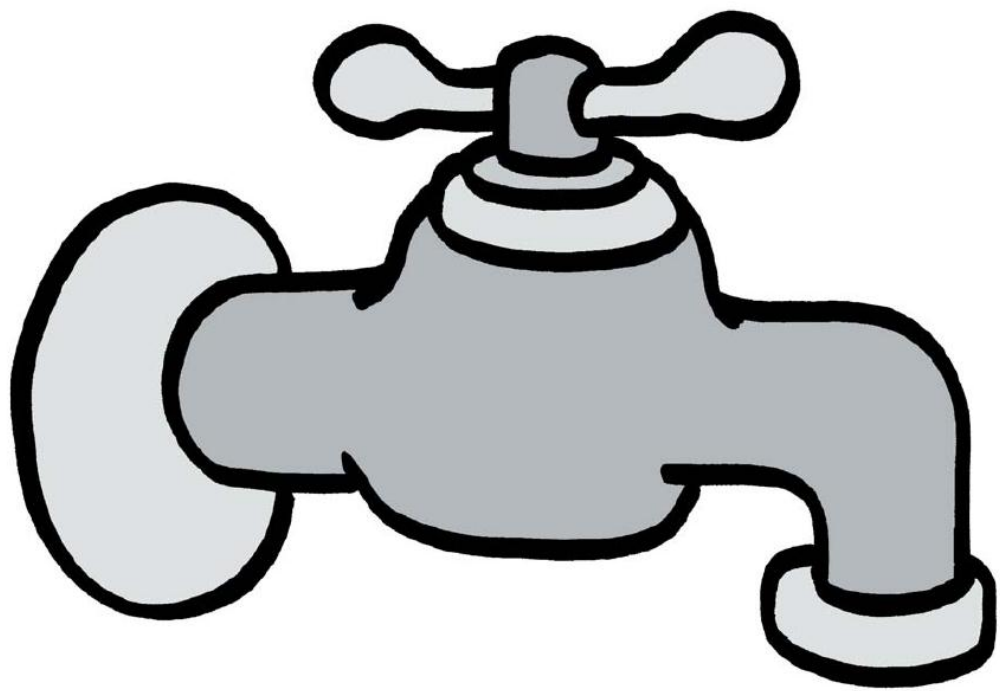
Drup, drup, drup, drup kijk eens naar de kraan?

hij is dicht ge-daant!

2-04

Lesdoel

De kinderen:

- leren dat er verschil is tussen sterke (harde) en zachte geluiden;
- leren verschil te horen tussen de uitvoering van een solo en een groep;
- leren te reageren op gebaren van de leerkracht bij sterk of zacht zingen;
- ontwikkelen hun stem door een lied te leren.

Leeromgeving

In deze les worden de kinderen door middel van een verhaal of vragen in aanraking gebracht met de begrippen sterk en zacht. Er kan ook een ander thema gebruikt worden, overal zijn sterke en zachte geluiden te horen. Deze les kan vanwege de lengte goed in twee lessen gesplitst worden. Kern 1 is voor de meeste kinderen nieuw. Voor het luisteren is het daarom goed hierop terug te komen.

Materiaal

cd 2-8 'Concerto grosso' van Pieter Hellendaal (1721-1799)

hierboven een grafische voorstelling van het muziekfragment voor de leerkracht, elk stuk kan verdeeld worden in 8 tellen (♩♩♩♩♩♩♩♩)

cd 2-9 'Herfst, herfst, herfst is weer gekomen' uit *Eigen-wijs*, blz. 47
blokfluit

Vorbereiding

Kringopstelling in de klas.

Extra stof

Breid de opdracht waarbij een muziekstuk beluisterd wordt uit door nog een muziekstuk (eventueel moeilijker) te gebruiken.
Maak bij de bewegingsopdracht andere bewegingen. Denk bijvoorbeeld aan het opsteken van een of tien vingers.

Inleiding

Pas het tempo van de handtrom aan aan het tempo van één kind.

1. Laat de kinderen ongeveer een halve minuut luisteren naar de geluiden in de klas, in de school en buiten. Vraag wat ze horen. Praat hierover kort door.
2. Laat de kinderen sterke en zachte geluiden benoemen, waarbij het verschil sterk en zacht duidelijk naar voren komt.
3. Zing een lied dat voor de kinderen bekend is.
4. Zing hetzelfde lied op de volgende manier: de kinderen zingen een regel, de volgende regel wordt door één kind gezongen. Wissel dit af, zodat verschillende kinderen aan de beurt komen.

Kern 1

Zorg dat de cd-speler klaarstaat.

4. Laat de kinderen ook eens met hun ogen dicht luisteren, anders doen ze alleen elkaar na en is niet duidelijk of ze het zelf echt horen.

1. Luister met de kinderen naar het volgende muziekstuk.
2. Praat met de kinderen over het verschil tussen sterk en zacht bij solo en groep.
3. Beluister het muziekstuk opnieuw, zodat alle kinderen het verschil horen tussen sterk en zacht.
4. Luister opnieuw naar het muziekstuk en laat de kinderen tijdens de solo hun vinger opsteken.

muziekfragment:
'Concerto grosso'
van Pieter
Hellendaal

Kern 2

3. Maak geen groep jongens en meisjes, dat klinkt meestal erg ongelijkwaardig. Verdeel de kring in twee helften.

1. Laat de kinderen kennismaken met het lied. Speel het lied voor op de blokfluit. Zing het lied voor, praat erover, stel luistervragen als: 'Waar gaat het over? Wat hoor je over de herfst?'
2. Leer het lied als een eenheid aan, zorg voor veel herhalen. Laat daarna de gemakkelijkste regel meezingen.
3. Breng afwisseling aan, als de kinderen het lied goed kennen, door de klas te verdelen in twee groepen. Laat die om de beurt zingen.

Afsluiting

Gebruik steeds dezelfde gebaren voor sterk en zacht.

1. Maak wind- en stormgeluiden. Wissel sterk en zacht geluid af met gebaren. (Zacht is met de vinger op de lippen en sterk is met de hand achter de oren.)
2. Zing het lied enkele keren waarbij zacht en sterk afgewisseld worden aan de hand van gebaren.

Herfst, herfst, herfst is weer gekomen

2-07 lied

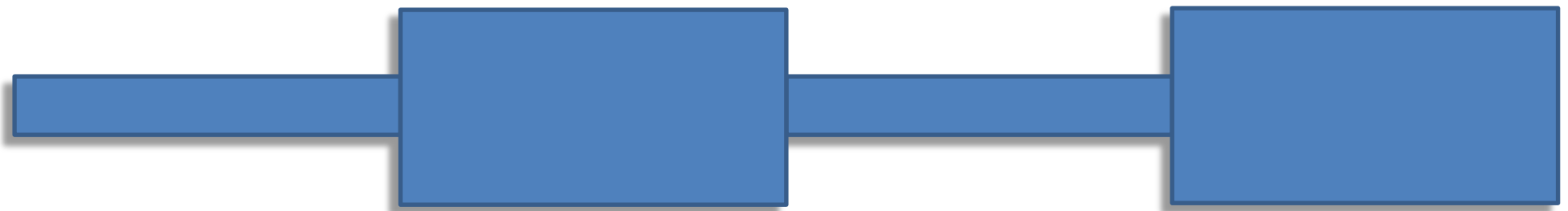
tekst en muziek: Thea Zaat

The musical score is written on four staves in treble clef, with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. The notes are in a simple, folk-like style. Chords are indicated by letters D, A, and A7 above the staff. The lyrics are written below the notes.

Herfst. herfst, herfst is weer ge - ko - men;
daar komt de wind, hij schudt aan al - le bo - men;
al - le bla-ren val-len; de tak - ken wor - den kaal; we
trek-ken on - ze jas - sen aan al - le - maal.

2-07

Les 2-25

Vorm

Lesdoel

De kinderen:

- herkennen bewegingen en geluiden van dieren;
- ontwikkelen hun stem door een lied te leren;
- leren een echo te zingen.

Leeromgeving

In deze les gaat het over vorm in de muziek. Een aspect van vorm is echo en herhaling. De teddybeer is het uitgangspunt van deze les.

Materiaal

cd 2-12 'Wat hoor ik toch, wat hoor ik toch?' uit *Eigen-wijs*, blz. 62
cd 2-36 'Zoek zoek teddybeer' uit *Kleuter-wijs*, blz. 68
ritmestokjes
teddybeer

Vorbereiding

Kringopstelling in de klas.
Verstop de teddybeer in de klas.

Inleiding

1. Zing met de kinderen het lied van les 2-10. 2. Laat verschillende kinderen het geluid van een dier maken. 3. Laat verschillende kinderen de beweging van een dier maken. 4. Vraag welke dieren je 's nachts hoort. 5. Vraag wat voor geluid die dieren maken. Laat een kind het voordoen, doe het met de rest na.	'Wat hoor ik toch, wat hoor ik toch?'

Kern 1

2. Verander ook eens 'buiten' in 'binnen' of 'buiten neergezet' in 'in de klas gezet'. 4. De twee kinderen gaan tijdens het verstoppertje op de gang staan.	1. De leerkracht vertelt over een zoekgeraakte teddybeer. Hij was nergens te vinden toen het tijd was om te gaan slapen. 2. Zing het nieuwe lied voor en ga ondertussen zoeken. 3. Zing het net zolang tot de beer gevonden is. 4. Laat iemand de beer verstoppertje en laat twee kinderen zoeken. Doe dit een paar keer. Zing ondertussen steeds het lied. 5. Vraag aan de kinderen die moeten zoeken waar de beer verstopt zou kunnen zitten. 6. Verander het laatste stuk van het lied zodat ze het antwoord kunnen horen, bijvoorbeeld: a. buiten neergezet? b. in de hoek gezet? c. in de kast gezet? d. op de kast gezet?	teddybeer 'Zoek zoek teddybeer'

Kern 2

1. Zie echospel 'Zoek zoek teddybeer' 2. De klas zingt de echo, varieer in sterkte, maar probeer de lengte gelijk te houden door in gedachten tot vier te tellen. 5. Ook het echospel met de ritmestokjes moet in de vier tellen passen.	1. Vertel dat ze gaan roepen waar het beertje zich verstopt heeft. 2. Roep: 'Beertje!', de kinderen roepen: 'Beertje!' 3. Roep: 'Waar ben je?', de kinderen roepen: 'Waar ben je?' 4. Zing zo een heel verhaal dat achter elkaar doorgaat. 5. Deel al zingend ritmestokjes uit en doe met de ritmestokjes vervolgens een echospel. 6. Doe ook een spel met twee echo's achter elkaar die steeds zachter worden. 7. Laat de kinderen 'in de maat' lopen en het lied zingen. 8. Laat ze langs een doos lopen waarin ze hun ritmestokje kunnen doen.	'Zoek zoek teddybeer' doos

Afsluiting

2. Zie afsluitspel 'Waar is de beer?' 3. Met tekst is eenvoudiger. Waar zitten jullie?	1. Laat de kinderen in een kring zitten met de ogen dicht. 2. Laat een kind (met de beer) zich verstoppertje. 3. Speel op de ritmestokjes. 4. Laat de kinderen dit herhalen en laat het kind dat verstopt is het nog een keer herhalen (tweede echo). 5. Vraag wie weet waar het kind en de beer verstopt zijn. 6. Herhaal dit een paar keer.	teddybeer

Zoek zoek teddybeer

2-25 lied

tekst en muziek: Ingrid Rietveld

Em B7

Zoek, zoek, ted - dy - beer,

Em

straks moet ik naar bed.
o - ver - al en vlug.
in een schoe - nen - doos.

Am Em

Heb ik soms mijn klei - ne vriend
Want voor - dat het don - ker wordt,
'k Vond je op de zol - der - ka - mer,

B7 Em

bui - ten neer - ge - zet?
wil ik jou te - rug.
sla - pend als een roos.

2-25/1

Echospel

2-25 echospel

Zoek, zoek, ted-dy-beer, Zoek, zoek, ted-dy-beer,

echospel met twee echo's

Ted - dy - beer

Ted - dy - beer

Ted- dy -beer

afsluitspel

Waar is de beer?
(de leerkracht)

Waar is de beer?
(de groep)

Hier is de beer!
(één kind)

